

Riktlinjer för Biståndsenhetens handläggning av LSS och socialpsykiatri

SN 20/0319

Antagen av Socialnämnden i Upplands-Bro kommun den oktober 2020, § 46

Linda.Tuukkanen@Upplands-Bro.se

Innehåll

1	Inledning	1
1.1	Socialtjänstlag (2001:453)	1
1.2	Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade	1
1.2.1	Personkrets LSS.....	2
2	Kommunens och socialnämndens ansvar	3
2.1	LOV – Lagen om valfrihet.....	3
2.2	Valfrihet i utformning av personlig assistans.....	3
2.3	Delegation	4
3	Handläggning.....	4
3.1	Dokumentation.....	4
3.2	Förhandsbedömning enligt SoL.....	4
3.3	Ansökan och anmälan enligt SoL	5
3.4	Ansökan enligt LSS	5
3.5	Ansökan om förhandsbesked enligt 16 § LSS	5
3.6	Barnperspektiv	5
3.7	Vistelsebegreppet	6
3.7.1	Tillfällig vistelse i annan kommun enligt SoL	6
3.7.2	Tillfällig vistelse i annan kommun enligt LSS	6
3.8	Utredning	7
3.9	Handläggningstid	7
3.10	IBIC 8	
3.11	Samtycke	8
3.12	Kommunicering.....	8
3.13	Beslut 9	
3.14	Överklagan.....	9
3.15	Rättelse, omprövning av beslut.....	9
3.16	Ändring av gynnande beslut	10
3.17	Uppsökande verksamhet	10
4	Insatser för personer med psykisk funktionsnedsättning	10
4.1	Boendestöd.....	10
4.2	Sysselsättning.....	11
4.3	Kontaktperson.....	11
4.4	Boende	11
4.5	Särskilt boende eller bostad med särskild service.....	12
4.6	Hem för vård och boende (HVB).....	12
5	Insatser enligt LSS.....	12
5.1	Rådgivning och annat personligt stöd.....	13
5.2	Personlig assistans	13
5.2.1	Personlig assistans högst 20 timmar per vecka.....	13
5.2.2	Personlig assistans mer än 20 timmar per vecka	14
5.2.3	Tillfällig utökning personlig assistans	14
5.2.4	Åldersgräns för personlig assistans	14
5.2.5	Personlig assistans till barn.....	14
5.3	Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS.....	14
5.3.1	Ledsagare vid semesterresor.....	15
5.4	Kontaktperson enligt 9 § 4 LSS	15
5.5	Avlösarservice i hemmet enligt 9 § 5 LSS	15
5.6	Korttidsvistelse utanför det egna hemmet enligt 9 § 6 LSS.....	16
5.7	Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldag samt under lov enligt 9 § 7 LSS	16

5.8	Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet enligt 9 § 8 LSS	17
5.9	Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna enligt 9 § 9 LSS	17
5.9.1	Gruppboende	17
5.9.2	Serviceboende	18
5.9.3	Annan särskilt anpassad bostad för vuxna	18
5.10	Daglig verksamhet för personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig enligt 9 § 10 LSS	18
6	Övrigt stöd	18
6.1	Individuell plan enligt 10 § LSS	18
6.2	Samordnad individuell plan (SIP)	19
6.3	Färdtjänst och riksfärdtjänst	19
7	Uppdrag	20
7.1	Beställning	20
7.2	Verkställighet	20
7.3	Genomförandet	21
8	Uppföljning	21
9	Avgifter och ersättningar	22
9.1	Habiliteringsersättning på daglig verksamhet	22
9.2	Förälders ersättningsskyldighet till kommunen för placerade barn	22
10	Övrig lagstiftning	23
10.1	Hälso- och sjukvård (HSL)	23
10.2	Egenvård	23
10.3	Tandvårdsstöd	23
10.4	Sekretess och offentlighetsprincipen	24
10.5	Belastningsregister	25
10.6	God man och förvaltare	25
10.6.1	God man	25
10.6.2	Förvaltare	25
11	Behandling av personuppgifter GDPR	25
12	Anhöriganställning	26
13	Lagar, föreskrifter och allmänna råd som styr verksamheten	27

1 Inledning

Socialnämnden i Upplands-Bro kommun har enligt kommunens reglemente befogenhet att utfärda riktlinjer för Socialkontorets verksamhet.

Riktlinjerna baseras på gällande lagar, föreskrifter och allmänna råd samt handböcker såsom Socialstyrelsens handbok; Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten.

Riktlinjen innehåller anvisningar för handläggning enligt socialtjänstlagen (SoL), för personer med psykisk funktionsnedsättning och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Syftet med riktlinjerna är att:

- vägleda vid utredning och beslut
- säkerställa att beslut fattas enligt samma bedömningsgrunder
- säkerställa rättssäkerhet

Riktlinjerna innebär inte någon inskränkning i den enskildes rätt att få en individuell prövning av sin ansökan.

1.1 Socialtjänstlag (2001:453)

I socialtjänstlagens portalparagraf (1 kap. 1 § SoL) anges de övergripande målen och grundläggande värderingarna för samhällets socialtjänst. Målen ger uttryck för principen om alla människors lika värde och lika rätt till social trygghet, vård och omsorg.

I den inledande paragrafen sägs att samhällets socialtjänst på demokratins och solidaritetens grund ska främja människornas ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet. Vidare ska socialtjänsten under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser. Verksamheten ska bygga på respekt för människornas rätt till självbestämmande och integritet.

Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning och för sin livsföring i övrigt. Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Biståndet ska utformas så att det stärker hans eller hennes möjlighet att leva ett självständigt liv (SoL 4 kap 1§).

1.2 Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, utgör ett komplement till socialtjänstlagen och annan lagstiftning och innebär inte någon inskränkning i de rättigheter som andra lagar ger.

LSS är en rättighetslag som ska garantera personer med omfattande och varaktiga funktionsnedsättningar goda levnadsvillkor, att de får den hjälp de behöver i det dagliga livet och att de kan påverka vilket stöd och vilken service de får.

De bärande principerna som LSS bygger på är självbestämmande, integritet, inflytande, tillgänglighet, delaktighet, helhetssyn och kontinuitet.

Lagens intentioner:

- Brukaren ska enligt LSS garanteras goda levnadsvillkor.
- Målet med insatserna är att personer med funktionsnedsättning ska känna delaktighet och jämlikhet i samhället, vilket innebär att brukaren ska kunna delta i samhällslivet på samma villkor som andra.
- Insatserna i LSS ska kompensera för svårigheterna i den dagliga livsföringen för personer med omfattande och varaktiga funktionsnedsättningar.
- Insatserna ska vara varaktiga och samordnade. De ska anpassas till mottagarens behov och önskemål och utformas så att de är lättillgängliga för de personer som behöver dem samt stärker deras förmåga att leva ett självständigt liv.

1.2.1 Personkrets LSS

För att få insats enligt LSS ska den enskilde tillhöra lagens personkretsar och ha ett utrett behov av sökt insats. Behovet ska inte vara tillgodosett på annat sätt.

LSS innehåller bestämmelser om insatser för särskilt stöd och särskild service åt personer;

1. med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd.
2. med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom, eller
3. med andra **varaktiga** fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är **stora** och förorsakar **betydande** svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett **omfattande** behov av stöd eller service.

Personkrets 1 och 2 ska alltid intygas med psykolog- eller läkarutlåtande, där diagnosen uttryckligen överensstämmer med begreppen i lagtexten.

En bedömning av en persons behov av stöd eller service måste alltid ske utifrån en sammanvägning av medicinska, sociala och psykologiska faktorer.

Bedömning av personkrets 3 görs av LSS-handläggaren som kan begära in intyg på diagnos och utlåtande från läkare eller psykolog och utlåtande från arbetsterapeut eller sjukgymnast med flera. Samtliga kriterier ska vara uppfyllda för att den enskilde ska omfattas av personkrets tre.

2 Kommunens och socialnämndens ansvar

Varje kommun ansvarar för socialtjänsten inom sitt område och har det yttersta ansvaret för att den enskilde får det stöd och den hjälp som de behöver, SoL 2 kap. § 1. Detta innebär ingen inskränkning i det ansvar som vilar på andra huvudmän.

I Upplands-Bro kommun har kommunfullmäktige fastslagit att det är Socialnämnden som ska fullgöra kommunens uppgifter inom socialtjänsten. Begäran om insats enligt LSS, och ansökan om insatser för personer med psykisk funktionsnedsättning enligt SoL, handläggs av biståndsenheten.

Kommunens huvuduppgift är att bistå med sådana hjälp- och stödinsatser som inte faller inom något annat samhällsorgans ansvarsområde. Ansvaret är geografiskt begränsat till den egna kommunen.

Kommunen kan dock vara skyldig att vidta tillfälliga åtgärder i väntan på att ansvarig huvudman kan ge den enskilde behövlig hjälp. Detsamma gäller när man inte vet vilken huvudman som har ansvaret i en viss situation.

2.1 LOV – Lagen om valfrihet

Den 24 november 2011 beslutade Upplands-Bro kommun att införa lagen om valfrihetssystem (LOV) (2008:962) inom hemtjänst enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen (SoL) samt inom avlösar-/ledsagarservice som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Kommunen är huvudman och ytterst ansvarig för verksamheten. Kommunens biståndshandläggare fattar beslut om insats. Utföraren ska utifrån den enskildes val och biståndshandläggarens beställning utföra insatsen.

Biståndsenheten ska vara behjälplig med information om vilka utförare den enskilde kan välja mellan. Den som är beviljad insatsen avlösarservice eller ledsagarservice har alltid rätt, men ingen skyldighet, att välja och byta leverantör. Om brukaren inte kan eller avstår att välja utförare går uppdraget till kommunens egenregi. Byte av utförare kan ske fyra gånger per år och ska verkställas skyndsamt inom tre månader.

2.2 Valfrihet i utformning av personlig assistans

Den enskilde kan välja att insatsen utförs genom kommunen, privat utförare eller genom att den enskilde får ekonomiskt stöd så att han eller hon själv kan vara arbetsgivare för personliga assistansen. Den enskilde kan också anlita annan, exempelvis kooperativ eller ett assistansföretag, som arbetsgivare.

2.3 Delegation

Reglerna om delegation finns i 6 kap. 37-39 §§ KL.

Socialnämnden i Upplands-Bro kommun har delegerat beslutsfattandet i enskilda ärenden till socialnämndens arbetsutskott, till enskild ledamot och till tjänstemän. Alla socialnämndens beslut och vem som är behörig att fatta beslut återfinns i socialnämndens delegationsordning.

3 Handläggning

3.1 Dokumentation

I 11 kap 5 § SoL och 21 a § LSS fastställs att handläggning av ärenden som rör enskilda samt genomförande av beslut om insatser ska dokumenteras.

Dokumentationen ska ange beslut och åtgärder som vidtas i ärendet samt faktiska omständigheter och händelser av betydelse. Detta innebär att såväl den som fattar beslut om insatser som den som utför dem har skyldighet att dokumentera. Dokumentationen ska utformas med respekt för den enskildes integritet och beskrivningen av den enskildes förhållanden ska präglas av saklighet och objektivitet. Dokumentationen ska innehålla de uppgifter som behövs för att kunna fatta beslut, varken mer eller mindre. Den enskilde bör hållas underrättad om de journalanteckningar som förs och om andra dokument som rör honom/henne. Om den enskilde i fråga anser att någon uppgift i dokumentationen är oriktig ska detta antecknas. Handlingar som rör enskildas personliga förhållanden ska förvaras så att obehöriga inte får tillgång till dem.

Dokumentationen har olika syften. Den är av avgörande betydelse för att den biståndssökande ska kunna få insyn i ärende som gäller myndighetsutövning.

Dokumentationen ska vara utformad så att den möjliggör en korrekt bedömning och utgör en tillräcklig grund för beslut. För att en biståndssökande ska ha möjlighet att begära rättelse och överklaga ett beslut är det extra viktigt att alla förhållanden mellan den enskilde och socialtjänsten har dokumenterats i nödvändig utsträckning.

3.2 Förhandsbedömning enligt SoL

En förhandsbedömning är en bedömning om nämnden ska inleda en utredning eller inte. Bedömningen innebär att nämnden bildar sig en uppfattning om den enskildes situation och inställning till att ta emot hjälp med utgångspunkt från de sakförhållanden som genom anmälan eller på annat sätt har kommit till nämndens kännedom.

Vid bedömningen får nämnden också beakta tidigare kännedom om den enskilde eller familjen, exempelvis uppgifter som finns i personakt eller tidigare inkomna anmälningar hos nämnden.

Ett ärende kan avvisas om ärendet uppkommit genom person som saknar behörighet eller befogenhet att ansöka.

3.3 Ansökan och anmälan enligt SoL

Ett ärende kan aktualiseras genom ansökan eller genom anmälan. Ansökan om insatser enligt 4 kap. 1 § SoL kan ske muntligt eller skriftligt.

En ansökan behöver inte vara noggrant preciserad för att frågan ska utredas och avgöras genom ett beslut. Även om det från början står klart att den enskildes ansökan inte kan beviljas ska ärendet ändå avslutas genom ett beslut.

3.4 Ansökan enligt LSS

Insatser enligt 9 § LSS ska ges den enskilde endast om han eller hon begär det enligt 8 § LSS. Begäran om insatser enligt LSS sker genom ansökan. Om den enskilde är under 15 år eller uppenbart saknar förmåga att på egen hand ta ställning i frågan kan vårdnadshavare, god man, förmyndare, förvaltare eller framtidsfullmaktshavare begära insatser för honom eller henne. Ansökan kan ske muntligt eller skriftligt.

När en insats rör ett barn ska barnet få relevant information och ges möjlighet att framföra sina åsikter. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad. *Lag (2017:313)*.

3.5 Ansökan om förhandsbesked enligt 16 § LSS

Om en person som omfattas av LSS vill bosätta sig i Upplands-Bro kommun, ska kommunen på den enskildes ansökan ge förhandsbesked om rätten till insatser enligt 9 § LSS. En ansökan om förhandsbesked från en person som tänker bosätta sig i en kommun ska behandlas enligt samma villkor som om den enskilde redan var bosatt där. Skälen till varför den enskilde vill flytta saknar betydelse. Avsikten att flytta till kommunen måste vara klar och bestämd. Den enskilde kan inte kräva förhandsbesked av flera kommuner för samma tid.

Skyldigheten att tillhandahålla insatsen inträder först när den enskilde flyttat till kommunen. Inflyttningskommunen ska utan dröjsmål planera och förbereda för att ta emot den funktionshindrade personen med de insatser förhandsbeskedet ger rätt till när han eller hon flyttat till kommunen. Det måste dock accepteras att det kan ta viss tid för inflyttningskommunen att ordna exempelvis en gruppbostad.

Ett förhandsbesked är giltigt i sex månader räknat från den dag då de insatser som förhandsbeskedet omfattar blir tillgängliga för den enskilde. Ett förhandsbesked som går den enskilde helt eller delvis emot kan med stöd av bestämmelserna i 27 § LSS överklagas.

3.6 Barnperspektiv

Enligt beslut i kommunfullmäktige 2010 ska barnkonsekvensanalys skrivas in i alla underlag för kommunens beslut. När en insats rör ett barn ska barnet få relevant information och ges möjlighet att framföra sina åsikter. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

Barnets önskemål och synpunkter ska inhämtas genom samtal med barnet och dess vårdnadshavare. Det är också viktigt att utforma dokumentationen så att barnet eller barnets vårdnadshavare kan förstå vad som sägs.

Insatser enligt LSS ska ges den enskilde endast om han eller hon begär det. Om den enskilde är under 15 år, eller uppenbart saknar förmåga att på egen hand ta ställning i frågan, kan vårdnadshavare, god man, förmyndare eller förvaltare begära insatser för honom eller henne (8 §).

3.7 Vistelsebegreppet

Den 1 maj 2011 införs nya regler i socialtjänstlagen (2001:453), SoL, och i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Enligt de nya bestämmelserna ska bosättningskommunen ha ansvar för stöd- och hjälpinsatser oavsett om den enskilde vistas i bosättningskommunen eller tillfälligt i en annan kommun.

3.7.1 Tillfällig vistelse i annan kommun enligt SoL

Bosättningskommunen ska ansvara för stöd och hjälp till den enskilde så länge han eller hon inte bosätter sig i en annan kommun eller får starkare anknytning till en annan kommun.

Bosättningskommunen begär verkställighet av insatser hos vistelsekommunen.

Vistelsekommunen kan i vissa fall bli skyldig att bistå bosättningskommunen med utredning. Grundprincipen om vistelsekommunens yttersta ansvar i akuta situationer kvarstår. Skulle det under en tillfällig vistelse uppkomma helt nya behov, t.ex. på grund av att den enskildes försämras eller av någon annan anledning, är det vistelsekommunens ansvar att besluta om nödvändiga insatser i den akuta situationen.

Med tillfälliga vistelser avses till exempel semesterresor och andra kortare vistelser upp till sex månader. Vistelsen ska vara föranledd av den enskildes önskemål och initiativ. Bosättningskommunen ska ersätta vistelsekommunen för kostnader för att verkställa ett beslut som bosättningskommunen fattat (2 a kap. 7 § SoL). Sådan ersättning ska betalas enligt bosättningskommunens ersättningsnivå för motsvarande insats. I de flesta fall bör den enskilde kunna ta med sig sitt beslut och den kostnad som det innebär för till exempel hemtjänst i bosättningskommunen till vistelsekommunen.

Om den enskilde vistas i vistelsekommunen längre än sex månader och/eller får starkare anknytning till vistelsekommunen kan bosättningskommunen begära överflytta av ärendet.

3.7.2 Tillfällig vistelse i annan kommun enligt LSS

Kommunens ansvar enligt LSS gäller gentemot dem som är bosatta i kommunen. Om behov av insatser enligt LSS uppkommer under en tillfällig vistelse i en kommun skall kommunen ge det stöd och den hjälp som omedelbart behövs.

Bosättningskommunen ansvarar för den enskilde så länge denne inte bosätter sig i kommunen eller får starkare anknytning till den nya kommunen. Även om bosättningskommunen är

utgångspunkten för en kommuns ansvar enligt LSS så har vistelsekommunen alltid ett ansvar.

Om behov av insatser uppkommer under en tillfällig vistelse i en kommun skall kommunen ansvara för det stöd och den hjälp som behövs i akuta situationer. Framst gäller detta behov som tidigare inte är kända och som uppstår oförutsett under vistelsen. I dessa fall är det vistelsekommunen som ansvar att besluta om nödvändiga insatser.

3.8 Utredning

Utredningar inom socialpsykiatri utreds med stöd av 11 kap 1 § SoL. I 11 kap 1 § SoL anges att socialnämnden utan dröjsmål ska inleda utredning när något kommit till nämndens kännedom genom ansökan eller på annat sätt och som kan föranleda någon åtgärd från nämnden.

Utredningar inom LSS utreds först genom beslut om personkrets enligt 1 § LSS och sedan bedömning av rätt till insats enligt 9 § LSS. Vid bedömning om en person har rätt till LSS-insats, prövas om den sökande:

- tillhör LSS personkrets
- har behov av sökt insats
- tillförsäkrats goda levnadsvillkor
- att behovet inte är tillgodosett på annat sätt

Det är viktigt att vid bedömningen ta hänsyn till individens hela situation för att göra en rimlighetsbedömning av behovets omfattning.

För personer både inom området socialpsykiatri och LSS gäller liknande förhållningssätt under utredningen. Goda levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättning bör jämföras med villkoren för människor som inte är funktionsnedsatta och är i samma ålder med liknande förhållanden.

Utredningens omfattning kan variera beroende på den enskildes behov och vilken typ av insats som efterfrågas. Utredningen ska vara tillräckligt omfattande för att kunna ge tillfredsställande underlag för beslut, men inte vara mer genomgripande än vad som är nödvändigt för utredningens syfte. Det är utredarens ansvar att bevaka att samtalen hålls på rätt nivå.

3.9 Handläggningstid

Varje ärende där någon enskild är part ska handläggas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att säkerheten eftersätts 9§ FL

Vad som menas med ”så snabbt som möjligt” är en bedömning i varje enskilt ärende och avvikelser kan ske beroende på ärendets komplexitet eller att nödvändiga upplysningar från utomstående dröjer. Om den enskilde under utredningens gång uppger att han eller hon vill ta tillbaka sin ansökan, inte längre är intresserad av någon insats eller inte vill medverka i utredningen ska ärendet avslutas.

3.10 IBIC

En utredning genomförs med hjälp av IBIC (Individens Behov I Centrum). Det är ett systematiskt arbetssätt för den som arbetar mot vuxna oavsett ålder eller funktionsnedsättning enligt socialtjänstlagen eller lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. IBIC utgår från individens behov, resurser, mål och resultat inom olika livsområden i det dagliga livet. Med ett systematiskt arbetssätt beskrivs nuläge, mål och resultat med strukturerad dokumentation. Det ger en säkrare överföring och återanvändning av information. Målet är att individen får sina behov beskrivna på ett likvärdigt sätt i hela landet och att individen får möjlighet att stärka sina egna resurser avseende genomförande av aktiviteter och delaktighet.

IBIC ger även ett stöd i samtal med anhöriga för att beskriva deras situation och behov av stöd. Barnperspektivet finns som en egen rubrik i utredning och kartläggs i varje utredning oavsett ålder på den enskilde.

3.11 Samtycke

Socialnämndens insatser för den enskilde ska utformas och genomföras tillsammans med honom eller henne (3 kap. 5 § SoL). Det gäller också insatser som ges med stöd av LSS (6 § LSS). Det betyder att varje utredning ska genomsyras av respekt för den enskildes självbestämmanderätt och integritet och att utredningsarbetet så långt möjligt ska planeras och genomföras tillsammans med den enskilde.

Om den enskilde har lämnat samtycke till att nämnden får kontakta andra myndigheter eller personer, ska den enskildes samtycke dokumenteras.

Det är viktigt att den enskilde är införstådd med vilka uppgifter som behöver lämnas ut till de personer som ska vara med och diskutera hans eller hennes situation innan den enskilde lämnar sitt samtycke. Vad den enskilde faktiskt har samtyckt till är en omständighet som ska dokumenteras enligt bestämmelserna i 5 kap. 5 § SOSFS 2014:5.

3.12 Kommunikering

Kravet på kommunikering enl. 25 § FL gäller när uppgifter hämtats in från andra än den sökande själv. Den sökande har även rätt att yttra sig över dessa uppgifter.

Ärenden som gäller bistånd enligt socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) är att betraktas som myndighetsutövning och ska kommuniceras innan beslut.

Kommunicering ska göras om beslutet avviker från ansökan eller när information till utredningen inkommit/hämtats från tredje part och som inte lämnats via den enskilde själv. Undantag från kommuniceringsprincipen är bl.a. om den sökande får precis det han eller hon har sökt om.

Skyldigheten att kommunicera ska fullgöras i två steg. Den som sökt bistånd ska;

1. underrättas om utredningsmaterialet och
2. få möjligheter att yttra sig över det.

3.13 Beslut

En myndighet som meddelar ett beslut i ett ärende ska så snart som möjligt underrätta den som är part om det fullständiga innehållet i beslutet om det inte är uppenbart obehövligt enligt 33 § FL.

Beslut om insatser enligt SoL och LSS tas delegationsförordningen som är fastställd av Socialnämnden. Beslut avseende insatser enligt SoL och LSS gäller omedelbart. Vad som ska framgå av beslutet anges i förskrift 5 kap 9 § SOSFS 2014:5.

När nämnden ska avsluta handläggningen av ett ärende ska det ske genom ett beslut, ett s.k. slutligt beslut. I de flesta fall innebär ett slutligt beslut att sakfrågan i ärendet avgörs, t.ex. att nämnden beslutar att bifalla eller avslå en ansökan om en insats.

Om en ansökan återkallas, om den som sökt om en insats avlidit eller om saken på annat sätt förlorat aktualitet ska nämnden istället besluta att avskriva ärendet från vidare handläggning.

3.14 Överklagan

Den enskilde ska alltid underrättas om sin möjlighet att överklaga de beslut som är överklagningsbara genom förvaltningsbesvär. Beslut enligt 4 kap 1 § SoL kan överklagas. Beslutet ska överklagas skriftligt. I skrivelsen anges vilket beslut som överklagas och vilken ändring som önskas. Den sökande vänder sig till den handläggare som fattat beslutet för att få hjälp. Det är den sökande själv eller hans/hennes ombud som står för innehållet och som undertecknar överklagandet. Överklagandet sänds till den delegat som fattat beslutet och ska ha inkommit till nämnden inom tre veckor från den dag sökanden fick del av beslutet (43, 44 §§ Förvaltningslagen). Handläggaren ska vara behjälplig, om den enskilde har behov av det, med att skriva det som den enskilde vill framföra i sin överklagan.

Om den sökande anser att han begärt bistånd och fått avslag utan att något beslut fattas, hanteras detta på samma sätt som ett vanligt överklagande. Det är alltid förvaltningsrätten som prövar beslutets överklagbarhet och klagandens besvär rätt.

Första instans för överklagan är förvaltningsrätten. För överklagan av förvaltningsrättens dom i mål som gäller socialtjänstlagen krävs prövningstillstånd i kammarrätten och högsta förvaltningsrätten.

3.15 Rättelse, omprövning av beslut

Enligt 36 § FL får en myndighet som meddelat ett beslut rätta ett uppenbart skrivfel, räknefel eller liknande fel i beslutet.

Om överklagan har inkommit till Socialnämnden ska handläggaren omgående pröva om överklagan har inkommit i rätt tid. Sedan görs en prövning till om beslutet ska ändras. Enligt 38 § förvaltningslagen får en myndighet ändra beslut som har meddelats som första instans om

- beslutet är uppenbart oriktigt
- ändringen kan ske snabbt och enkelt

- ändring är inte till nackdel för den enskilde

Överklagan skickas vidare till Förvaltningsrätten efter omprövning.

3.16 Ändring av gynnande beslut

Från huvudregeln att gynnande beslut inte kan ändras eller återkallas finns vissa undantag. Återkallelse av sådana beslut kan ske om beslutet har försetts med förbehåll om återkallelse, om tvingande säkerhetsskäl föreligger (t.ex. fara för den enskildes liv eller hälsa), eller om ett beslut har fattats med ledning av vilseledande uppgifter som den enskilde har lämnat.

För beslut om fortlöpande bistånd utan tidsbegränsning kan det finnas vissa situationer där en ändring av ett gynnande beslut kan vara motiverat på grund av ändrade förhållanden. Ett sådant exempel skulle kunna vara om biståndsbehovet väsentligt har förändrats. Det är bara sådana förhållanden som beaktats vid det ursprungliga beslutet som kan få föranleda en omprövning.

3.17 Uppsökande verksamhet

Kommunen ska enligt socialtjänstlagen bedriva uppsökande verksamhet för att informera personer som verkar ha behov av hjälp om de insatser kommunen har, och som den enskilde kan ansöka om utifrån dennes behov.

4 Insatser för personer med psykisk funktionsnedsättning

Socialnämnden skall verka för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra.

Socialnämnden skall medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning och får bo på ett sätt som är anpassat efter hans eller hennes behov av särskilt stöd.

Kommunen skall inrätta bostäder med särskild service för dem som till följd av sådana svårigheter som avses i första stycket behöver ett sådant boende. (5 kap 7§ socialtjänstlagen)

Insatserna för personer med psykisk funktionsnedsättning beviljas från 18 och upp till 65 år beroende på vilken insats som avses. Det är behovet av insatsen när det kommer till boendestöd som styr och inte någon övre ålder. När det kommer till sysselsättning kvarstår övre åldersgräns enligt de regler som gäller för pension i arbetslivet.

4.1 Boendestöd

Insatsen boendestöd beviljas till personer över 18 år som klarar ett eget boende utan direkt stöd dygnet runt, men där funktionsnedsättningen medför att den enskilde har väsentliga svårigheter att hantera och möta vardagslivet.

Vuxna personer vilka har psykisk funktionsnedsättning av varaktig karaktär i form av nedsättning av den sociala funktionsförmågan kan få boendestöd. Boendestöd kan beviljas till personer med psykisk ohälsa och till personer med neuropsykiatrisk diagnos samt personer med lindrig utvecklingsstörning.

Alla insatser görs så långt som möjligt tillsammans med den enskilde med utgångspunkt i hans/hennes behov och egna resurser. Insatsen innebär att motivera och ge praktiskt stöd till ett självständigt liv både i och utanför hemmet. Boendestöd kan ges helgfri vardag och det är behovet hos brukaren som styr vilken tid mellan kl.07:00 – 19:00 som insats kan ges.

4.2 Sysselsättning

Bistånd i form av sysselsättning beviljas personer med långvarig psykisk funktionsnedsättning som bedöms vara i behov av sysselsättning för att få en strukturerad och meningsfull dag anpassad efter hans eller hennes behov av särskilt stöd.

4.3 Kontaktperson

Socialnämnden kan utse en kontaktperson eller kontaktfamilj med uppgift att hjälpa den enskilde och hans eller hennes närmaste i personliga angelägenheter, om den enskilde begär eller samtycker till den. (3 kap 6 § SoL)

Kontaktperson kan beviljas för personer:

- som lever socialt isolerade och som behöver stöd att bryta isolering för att få ökade möjligheter till sociala kontakter
- för att ersätta närstående där dessa inte finns
- om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt

Den som arvoderas som kontaktperson ska inte vara nära anhörig/ släkting/närstående (maka, make, partner, barn, föräldrar, mor- och farföräldrar, moster, faster, morbror, farbror, sambo, nära vän) som normalt anses hålla kontakt med den enskilde utan ersättning.

4.4 Boende

Socialnämnden ska medverka till att den enskilde får bo på ett sätt som är anpassat efter hans eller hennes behov av särskilt stöd.(5 kap. 7 § socialtjänstlagen). Kommunen ska inrätta bostäder med särskild service för dem som till följd av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter behöver sådant boende.

Många personer med psykisk funktionsnedsättning bor i egen bostad med visst regelbundet stöd som t.ex. boendestöd, hemtjänst eller kontaktperson. Om behov finns av annat boende och det stöd man får i det egna boendet inte är tillräckligt, ska alternativa boendeformer erbjudas utifrån den enskildes förutsättningar och behov.

4.5 Särskilt boende eller bostad med särskild service

Den enskildes speciella behov av stöd och insatser ska vara avgörande för vilken typ av bostad som ska erbjudas. Beslut om särskilt boende fattas enligt 4 kap 1 § SoL, socialtjänstlagen. Om personen omfattas av LSS fattas beslut enligt 9 § 9.

Särskilt boende beviljas om den enskilde har ett varaktigt och omfattande behov av stödinsatser dygnet runt och under förutsättning att detta behov inte kan tillgodoses med hjälp av boendestöd eller hemhjälp i egna bostaden.

4.6 Hem för vård och boende (HVB)

Hem för vård och boende (HVB) är ett enskilt hem eller en institution som är godkänt av IVO, Inspektion för vård och omsorg, att bedriva vård och behandling för personer med psykisk funktionsnedsättning.

Beslutet om boende på HVB fattas när den enskildes omvårdnads- och/eller rehabiliteringsbehov inte kan tillgodoses ordinarie bostad och med stöd av andra insatser som t.ex. boendestöd och sysselsättning.

5 Insatser enligt LSS

Personer som anges i den inledande bestämmelsen 1.1 har rätt till insatser i form av särskilt stöd och särskild service enligt 9 § 1–9, om de behöver sådan hjälp i sin livsföring och om deras behov inte tillgodoses på annat sätt.

Personer som anges i 1 § 1 och 2 har, under samma förutsättningar, även rätt till insatser enligt 9 § 10.

Alla LSS insatser är avgiftsfria.

1. Rådgivning och annat personligt stöd som ställer krav på särskild kunskap om problem och livsbetingelser för människor med stora och varaktiga funktionshinder
2. Biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för sådan assistans, till den del behovet av stöd inte täcks av beviljade assistanstimmar, 51 kap. *socialförsäkringsbalken*
3. Ledsagarservice
4. Biträde av kontaktperson
5. Avlösarservice i hemmet
6. Korttidsvistelse utanför det egna hemmet
7. Korttidsstillsyn för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldagen samt under lov
8. Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn eller ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet
9. Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna
10. Daglig verksamhet för personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig. Lag (2010:480).

5.1 Rådgivning och annat personligt stöd

Rådgivning och annat personligt stöd som ställer krav på särskild kunskap om problem och livsbetingelser för människor med stora och varaktiga funktionshinder (9 § 1 LSS)

En person har rätt till insatsen rådgivning och annat personligt stöd om han/hon har behov av sådan hjälp i sin livsföring och om behovet inte tillgodoses på annat sätt (7 § LSS).

Råd och stöd är insatser som är begränsade och av allmänt stödjande karaktär. Insatser som är varaktiga, kontinuerliga och har en klar målsättning bör definieras som behandling. Insatsen skall vara ett komplement till och inte en ersättning för exempelvis habilitering eller rehabilitering. Insatsen råd och stöd handläggs av Region Stockholm.

5.2 Personlig assistans

Biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för sådan assistans, till den del behovet av stöd inte täcks av beviljade assistanstimmar enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken (9 § 2 LSS).

Med personlig assistans enligt 9 § 2 avses personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer åt den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med andning, sin personliga hygien, måltider, att klä av och på sig, att kommunicera med andra eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade (grundläggande behov).

Syftet med insatsen personlig assistans bör vara att åstadkomma villkor som är likvärdiga med andra personer i motsvarande ålder utan funktionsnedsättning.

Den funktionsnedsatte ska via insatsen ges ökade möjligheter till ett självständigt liv. Insatsen ska om möjligt garantera den enskilde kontinuiteten i stödet och därmed trygghet för den enskilde och närstående.

Insats med personlig assistans kan vid behov av omfattande insatser erhållas som assistansersättning enligt Socialförsäkringsbalken (SFB) som Försäkringskassan beslutar om.

Den som har behov av mer än en personlig assistent samtidigt, har rätt till två eller flera assistenter endast om möjligheterna att få bidrag enligt lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag eller hjälpmedel enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), har utretts. *Lag (2019:618).*

5.2.1 Personlig assistans högst 20 timmar per vecka

Personlig assistans upp till 20 timmar per vecka (grundläggande behov) är kommunens ansvar. Om man behöver assistans över 20 timmar per vecka behöver man ansöka om statlig assistansersättning, enligt Socialförsäkringsbalken (SFB) hos Försäkringskassan.

5.2.2 Personlig assistans mer än 20 timmar per vecka

Vid omfattande behov av personlig assistans och de grundläggande behoven överstiger 20 timmar per vecka kan den enskilde enligt ovan ha rätt till assistansersättning. Beslut om assistansersättning fattas av Försäkringskassan enligt Socialförsäkringsbalken (SFB).

Om det i kommunens utredning framkommer att det grundläggande behovet är större än 20 timmar per vecka ska kommunens handläggare göra en anmälan till Försäkringskassan för bedömning och beslut enligt SFB. Vid avslag om personlig assistans enligt SFB ska Försäkringskassan meddela detta till kommunen.

5.2.3 Tillfällig utökning personlig assistans

Finns det behov av en tillfällig utökning av personlig assistans, och den enskilde har ett SFB/LSS-beslut kan ansökan om detta göras till kommunen.

5.2.4 Åldersgräns för personlig assistans

Rätten till personlig assistans enligt LSS finns kvar när den enskilde fyller 65 år endast om:

1. Insatsen har bifallits innan han eller hon har fyllt 65 år.
2. Ansökan om sådan insats inkommer till kommunen senast dagen före 65-årsdagen och därefter blir bifallen.

Insatsen personlig assistans kan kvarstå efter att den enskilde fyllt 65 år om någon av ovanstående punkter är uppfyllda, men insatsen får inte utökas. Den som har beslut om personlig assistans och som efter 65 år får ett utökat behov av vård- och omsorgsinsatser, kan ansöka enligt socialtjänstlagen (SoL) om hemtjänst som ett komplement till personlig assistans.

5.2.5 Personlig assistans till barn

Barn kan i särskilda fall få personlig assistans. Det kan röra sig om barn med omfattande funktionsnedsättning för vilka föräldraansvaret i kombination med barnomsorg och skola inte räcker. Barnens omvårdnadsbehov ska vara omfattande under hela dygnet eller stor del av dygnet. Vid ansökan om personlig assistans bör föräldrarna informeras om att eventuellt omvårdnadsbidrag från Försäkringskassan ofta reduceras till följd av att barnet beviljas personlig assistans. Det är vårdnadshavarnas ansvar att informera Försäkringskassan om de förändrade förhållandena.

5.3 Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS

Den 24 november år 2011 beslutade Upplands-Bro kommun att införa lagen om valfrihetssystem (LOV) (2008:962). Det betyder att alla som har beslut om avlösar- och ledsagarservice, LSS, har möjlighet att välja mellan kommunal och privat utförare.

Insatsen ledsagarservice syftar till att en person med funktionsnedsättning ska kunna leva som andra och delta i samhällslivet. Ledsagarservice ges i syfte att underlätta kontakter med andra och därmed bryta isolering. Rekrytering ska ske i dialog med den enskilde för att skapa en

långsiktig lösning som ger goda levnadsvillkor.

Ledsagarservice är en insats i första hand knuten till aktiviteter i närområdet. Den ska ge möjlighet att delta i fritidsaktiviteter och i kulturlivet, att besöka vänner eller bara promenera.

Ledsagarservice beviljas i regel inte till personer som har beslut om bostad med särskild service (grupp- och servicebostad), eller personlig assistans enligt LSS eller SFB då det redan är en del av insatserna.

5.3.1 Ledsagare vid semesterresor

Av kammarrätternas praxis framgår att en individuell utlandsresa till ett mer avlägset land rent generellt inte kan vara en nödvändighet för att en person skall anses tillförsäkrad goda levnadsvillkor.

Det är rimligt att en person i aktiv ålder någon gång under livet ges möjlighet att göra en resa till närliggande länder. Med närliggande länder avses Europa.

5.4 Kontaktperson enligt 9 § 4 LSS

Kontaktperson är ett personligt stöd för personer med funktionsnedsättning som ersätter eller kompletterar kontakten med andra, till exempel anhöriga, i arbetslivet eller i fritidssammanhang. Syftet med insatsen skall vara att bryta isolering och är ett icke professionellt stöd, samt att underlätta möjligheten att delta i fritidsaktiviteter. Den enskildes val av person bör vara avgörande för vem som ska utses till kontaktperson.

I samband med utredning av behov av kontaktperson ska den sökandes övriga nätverk, till exempel närstående, arbetskamrater, grannar, god man eller personal vägas in. Kontaktpersonen är ingen legal ställföreträdare för den enskilde och kan därför inte företräda honom/henne till exempel för att begära en LSS-insats.

Omfattningen anges ej i tid för en kontaktpersons uppdrag, utan i antal träffar per vecka/månad. Antalet träffar kan variera. Målet med insatsen kontaktperson är att kontakten ska bli långvarig om båda parter vill det. Ett uppdrag för en kontaktperson är att exempelvis ha telefonkontakt med den enskilde en gång per vecka samt träff med den enskilde två gånger per månad.

Personer som har bostad med särskild service får i regel behovet av liknande stöd tillgodosett av personalen på boendet.

5.5 Avlösarservice i hemmet enligt 9 § 5 LSS

Den 24 november 2011 beslutade Upplands-Bro kommun att införa lagen om valfrihetssystem (LOV) (2008:962) det betyder att alla som har biståndsbeslut om avlösar- och ledsagarservice, LSS, har möjlighet att välja mellan kommunal och privat utförare.

Syftet med insatsen är att anhöriga som lever tillsammans med någon som har stora

funktionsnedsättningar ska få en möjlighet till vila och att genomföra egna aktiviteter. Avlösning kan även vara en förutsättning för att den anhöriga ska kunna ägna sig åt det funktionsnedsatta barnets syskon. Avlösarservice ska ges i den enskildes hem som utgångspunkt.

Insatsen ska inte beviljas för att anhöriga ska arbeta. Insatsen ska inte användas i situationer som orsakas av den enskildes ändrade förhållanden, till exempel sjukdom vid skolgång eller genom ändrade tider i annan verksamhet.

Rekrytering ska ske i dialog med den enskilde. Avlösarservice beviljas inte till personer som har personlig assistans eller bor i bostad med särskild service.

Avlösning kan vara såväl regelbundet återkommande som en insats vid akuta behov. Den ska kunna ges alla tider på dygnet.

5.6 Korttidsvistelse utanför det egna hemmet enligt 9 § 6 LSS

Syftet med korttidsvistelse utanför det egna hemmet är att ge miljöombyte och avkoppling samtidigt som möjlighet till avlastning sker i omvårdnadsarbetet. Genom korttidsvistelse ska anhöriga kunna ges avlösning och utrymme för avkoppling.

För personen med funktionsnedsättning kan korttidsvistelsen både tillgodose behov av miljöombyte och rekreation och ge möjlighet till personlig utveckling. Insatsen kan också ses som ett led i att bryta ett beroendeförhållande mellan barn och föräldrar.

Korttidsvistelse innebär att en funktionsnedsatt person tillfälligt, under kortare eller längre tid, vistas utanför det egna hemmet. Med korttidsvistelse avses även lägervistelse.

Korttidsvistelse kan vara en regelbunden insats och en lösning vid akuta situationer. Planering sker i dialog med den enskilde för att ge en långsiktigt bra lösning. Upplands-Bro kommun har ramavtal med upphandlade verksamheter.

5.7 Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år utanför det egna hemmet i anslutning till skoldag samt under lov enligt 9 § 7 LSS

Syftet med insatsen är att tillförsäkra en trygg situation och en meningsfull sysselsättning då föräldrarna förvärvsarbetar. Denna insats är i första hand avsedd för ungdomar med omfattande funktionsnedsättningar. Behovet ska finnas i anslutning till före eller efter skoldagen samt under skollov och studiedagar.

Korttidstillsyn enligt LSS beviljas från och med den 15 juni det år ungdomen fyller 13 år oavsett när under året ungdomen har sitt födelsedatum. Utbildningskontoret ansvarar för fritidsverksamhet till och med den 14 juni.

5.8 Boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet enligt 9 § 8 LSS

Barn och ungdomar som trots olika stödåtgärder inte kan bo hos sina föräldrar kan rätt ges att bo i en annan familj eller i en bostad med särskild service. Vid ansökan om elevinternat inom pendlingsavstånd från hemmet ska prövning göras av den enskildes samlade syfte med och behov av insatsen/boendet.

Boende i familjehem innebär att barnet bor hos en annan familj än den egna. Insatsen är ett komplement till barnets boende i den egna familjen. Ett familjehem som tar emot ett barn med funktionsnedsättning måste uppfylla samma krav som de familjehem som tar emot barn med stöd av socialtjänstlagen. Det krävs sålunda en noggrann utredning innan familjehemmet kan godkännas för det enskilda barnet.

Föräldrar är skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader när ett barn under 18 år får vård utom det egna boendet, enligt LSS 20 §.

Kommunen tar ut en avgift som för varje tid motsvarar högsta underhållsstödsbeloppet. Beräkningen ska göras på var och en av föräldrarna, även om de är sammanboende.

I insatsen bostad med särskild service för barn och ungdomar, ingår omvårdnad, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter.

5.9 Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna enligt 9 § 9 LSS

Syftet med att erbjuda särskilt boende är att tillgodose behovet av stöd och insatser dygnet runt. I boendet kan målet vara att individen ska komma till ett helt eget boende. Den enskilde ska få hela sitt behov av stöd, service och omvårdnad tillgodosett på ett sådant sätt att det ger honom eller henne goda levnadsvillkor.

Fritids- och kulturella aktiviteter i gruppboende och serviceboende ska erbjudas såväl individuellt som i grupp. I ”annan särskilt anpassad bostad” som anvisas av kommunen kan stödbehovet tillgodoses t.ex. med personlig assistans eller boendestöd.

I insatsen bostad med särskild service för vuxna, gällande gruppboende och serviceboende, ingår omvårdnad, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter.

5.9.1 Gruppboende

Gruppboendet är ett bostadsalternativ för personer som har ett så omfattande tillsyns- och omvårdnadsbehov att kontinuerlig närvaro av personal är nödvändig. En gruppboende består av ett mindre antal lägenheter med tillgång till gemensamt utrymme. Det ska finnas tillgång till ett fast personalstöd dygnet runt. Av utredning ska framgå den enskildes behov av boendeform och innehållet i insatsen.

5.9.2 Servicebostad

I en servicebostad finns tillgång till gemensamhetsutrymmen. Det kan även finnas viss personal under del av dygnet. Med servicebostad avses sådan som ger tillgång till gemensam service i form av måltider, gemenskap, personlig service eller omvårdnad. Serviceboende kan för vissa personer med funktionsnedsättning vara en lämplig mellanform av bostad mellan ett självständigt boende i egen lägenhet och en gruppboende.

5.9.3 Annan särskilt anpassad bostad för vuxna

En bostad enligt 9 § 9 LSS kan också utformas som en annan särskilt anpassad bostad för vuxna. Med en annan särskilt anpassad bostad för vuxna avses en av kommunen anvisad bostad med viss grundanpassning men utan fast bemanning.

I denna boendeform ingår inte omvårdnad och inte heller fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter. Om den enskilde behöver stöd och service i anslutning till boendet kan det ges inom ramen för andra insatser enligt LSS – t.ex. personlig assistans och ledsagarservice. Stöd kan även ges i form av hemtjänst eller boendestöd enligt socialtjänstlagen. Insatsen består alltså av en bostad med viss grundanpassning.

5.10 Daglig verksamhet för personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig enligt 9 § 10 LSS

Denna insats avser enbart personer som tillhör personkrets 1 och 2. Förutsättningen är att brukaren är i yrkesverksam ålder över 18 år och under 65 år, saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig. Det finns möjlighet att ansöka om fortsatt insats gällande daglig verksamhet fram till 67 års ålder.

Daglig verksamhet svarar för samtliga insatser som den funktionsnedsatte behöver under sin vistelse på daglig verksamhet. Daglig verksamhet kan vara en del i en medveten plan för att öka människors möjligheter att få ett arbete. Hänsyn ska tas till den enskildes önskemål om inriktning på verksamheten. I möjligaste mån ska kommunens egna verksamheter anlitas i första hand.

Den enskilde kan beviljas personlig assistent enligt LSS eller SFB vid vistelse i daglig verksamhet. Särskilda skäl för detta kan vara att den enskilde har ett nödvändigt behov att ha en person nära knuten till sig hela tiden. Denna person ska vara behövlig för den enskildes kommunikation eller för att personen har speciell och nödvändig kompetens.

6 Övrigt stöd

6.1 Individuell plan enligt 10 § LSS

När en insats beviljas ska brukaren (vårdnadshavare/företrädare) erbjudas en individuell plan som ska upprättas i samråd med henne eller honom. Planens syfte är att ge en överblick över planerade och beslutade insatser eller andra aktuella frågor utifrån brukarens behov.

Den som har beviljats insatser kan när som helst begära att få en individuell plan upprättad. Planen ska omprövas och följas upp fortlöpande, minst en gång per år. Planen kan avslutas då det inte längre finns aktuella frågor att ta upp.

Planen är till för att underlätta samordningen mellan olika huvudmän som den enskilde får stöd av. Även åtgärder som vidtas inom andra kompetens- och verksamhetsområden ska redovisas. t.ex. om skolan upprättat ett åtgärdsprogram eller sjukvården en behandlingsplan. Om planens innehåll sammanfaller med en samordnad individuell plan som upprättats enligt 2 kap. 7§ SoL, behöver inte dubbla planer upprättas.

6.2 Samordnad individuell plan (SIP)

Med SIP menas samordnad individuell plan enligt 2 kap. 7 § socialtjänstlagen och 3 f § hälso- och sjukvårdslagen. Syftet med en individuell plan är att säkerställa ett samarbete mellan huvudmännen så att den enskildes samlade behov av hälso- och sjukvård och socialtjänst tillgodoses. I begreppet socialtjänst avses förutom insatser enligt SoL även någon annan lag som reglerar insatser från kommunen såsom LSS, LVU och LVM.

Den personal inom socialtjänsten eller hälso- och sjukvården som upptäcker behovet av samordnade insatser, är skyldig att inleda ett arbete med en behovsbedömning om att en individuell plan ska upprättas. Arbetet ska påbörjas utan dröjsmål, det vill säga inom några dagar.

För att starta ett SIP-arbete krävs alltid att den enskilde har gett sitt samtycke. Det är viktigt att den enskilde erbjuds stor delaktighet i planeringen inför SIP, och uppmuntras att peka ut vilka som ska vara med.

Om det redan finns en plan enligt någon annan bestämmelse är det tillräckligt med den planen så länge ovanstående krav är uppfyllda.

En SIP kan vara aktuell om:

- den enskilde är aktualiserad hos huvudmännen eller har en pågående kontakt/insats från de verksamheter som behöver delta i en planering
- en av verksamheterna uppmärksammar ett behov av SIP, även om den enskilde inte är aktualiserad hos den andre huvudmannen
- det inte redan finns andra samordnade planer som motsvarar SIP

6.3 Färdtjänst och riksfärdtjänst

Om den enskilde på grund av funktionsnedsättning inte kan åka med buss och andra kollektiva färdmedel kan han/hon ansöka om färdtjänst inom länet enligt lag om färdtjänst och riksfärdtjänst för resor utanför länet enligt lag om riksfärdtjänst. För ansökan krävs ett utförligt medicinskt läkarintyg.

Utredning av färdtjänst handläggs av kontaktcenter och biståndsenheten. Beslutet om färdtjänst fattas av Färdtjänstnämnden i Region Stockholm. Biståndshandläggare ska vara behjälpliga vid överklagan av avslagsbeslut.

Ansökan om riksfärdtjänst utreds och beslutas av biståndshandläggare på biståndsenheten, Socialkontoret.

7 Uppdrag

Hur ett uppdrag ska utformas inom givna ekonomiska och andra ramar är viktig att ta upp med den enskilde. Vilka uppgifter som kan lämnas till utföraren måste handläggaren ta ställning till i det enskilda fallet med utgångspunkt från bestämmelserna i Offentlighets- och sekretesslagen (OSL).

7.1 Beställning

Oberoende av vilken insats det är fråga om ska den beslutande nämnden tillämpa bestämmelserna om den enskildes rätt till självbestämmande och integritet i SoL och LSS. Det innebär att frågan om vem som ska utföra insatsen är en fråga som ska avgöras med hänsyn tagen till den enskildes önskemål. Av dokumentationen ska det framgå vilka önskemål om utförare som den enskilde har fört fram. Det ska också framgå vilken utförare som ska genomföra insatsen och när beslutet har verkställts.

Handläggaren ska beställa utförandet av beviljade LSS-insatser i samråd med den enskilde, i första hand av kommunens egna utförarverksamheter.

Biståndsenheten kan beställa utförandet av LSS-insatser även från externa utförare, utifrån ramavtalsupphandling, om behovet av insatser inte kan tillgodoses genom kommunens verksamheter. Vid enstaka placeringar ska individavtal upprättas.

7.2 Verkställighet

När den enskilde har beviljats LSS-insatser ska insatserna verkställas omgående. Handläggaren skickar en beställning till den av brukaren vald utförare. Gällande avlösar- och ledsagarservice LSS ska den enskilde erbjudas möjlighet till kundval av godkända LOV- utförare.

Om insats inte blir verkställd inom rimlig tid på grund av att den funktionsnedsatte tackar nej till erbjuden personal eller tackar nej till specifik insats fler än två gånger, måste ställningstagande göras om den funktionsnedsatte fortfarande har behov av biståndet. Beslutet kan komma att omprövas av socialnämnden (arbetsutskottet) enligt förvaltningslagen 27 §.

Om ett bifallsbeslut inte kan verkställas ska bifall ändå ges. Beslut som inte kan verkställas sammanställs och rapporteras varje kvartal till socialnämnden och IVO, Inspektionen för Vård och Omsorg.

- Beslut om boende ska verkställas inom tre månader.
- För bostad med särskild service krävs extra planering för att kunna erbjuda ett boende med stöd som är avpassat efter den enskildes behov.
- Enligt JO (Jo 1993 s 314) måste en viss fördröjning accepteras när det gäller verkställighet av beslut om bostad, men dröjsmålet måste vara relaterat till den enskildes individuella behov.

7.3 Genomförandet

När beslutet har verkställts övergår handläggningen av ärendet till den som ska utföra genomförandet.

Enligt de allmänna råden till 6 kap. 2 § SOSFS 2014:5 ska en genomförandeplan upprättas med utgångspunkt från den beslutande nämndens uppdrag till utföraren. Genomförandeplanen ska delges ansvarig biståndshandläggare efter 14 dagar, med den enskildes samtycke.

8 Uppföljning

Den beslutande nämnden har ansvar för att den enskilde får den beviljade insatsen och att insatsen är av god kvalitet.

Enligt socialstyrelsens föreskrifter SOSFS 2014:5 för handläggning och dokumentation av ärenden enligt SoL, LSS, LVU och LVM ska ledningssystemet säkerställa att det finns rutiner för uppföljning och utvärdering av en beslutad insats.

Även om det är någon annan än den beslutande nämnden som svarar för genomförandet av en insats har den beslutande nämnden fortfarande ansvar för att den enskilde får den beviljade insatsen och att insatsen är av god kvalitet. I LSS finns inga bestämmelser som anger hur ofta nämnden ska följa upp ett beslut om insatser enligt 9 § LSS.

När ett beslut har tidsbegränsats har nämnden ansvar för att en uppföljning görs i god tid innan det tidigare beslutet upphör att gälla. Insatser som är tidsbegränsade enligt lag är korttidstillsyn, bostäder med särskild service för barn och ungdom och daglig verksamhet.

För barn 0-18 år ska kontinuerliga uppföljningar och utvärderingar ske i samverkan med den enskilde och utförare minst var 3:e månad avseende;

- boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdomar

Uppföljning var 6:e månad med den enskilde när det gäller;

- vuxna boende i bostad med särskild service eller annan särskilt anpassad bostad

I övrigt ska kontinuerliga uppföljningar och utvärderingar ske regelbundet i samverkan med utförare avseende;

- personlig assistans
- ledsagarservice

- kontaktperson
- avlösarservice i hemmet
- korttidsvistelse utanför det egna hemmet
- korttidstillsyn för skolungdom över 12 år
- daglig verksamhet

9 Avgifter och ersättningar

Stöd- och hjälpinsatser medför inte kostnadsansvar för den enskilde vårdtagaren. Avgifter får inte tas ut för omvårdnad enligt LSS.

Den enskilde ska betala:

- Hyra för lägenheten i gruppbostad/servicebostad.
- Avgift för mat på Skyttens väg, betalas enligt fastställd taxa, övriga boenden har självhushåll.
- Egen mat på korttidshem eller liknande.
- Egen mat på daglig verksamhet.
- Egna resor till och från exempelvis korttidshem, eller andra aktiviteter med stöd enligt LSS (resor ingår inte i insatserna).
- Egna omkostnader när han/hon är ute på aktiviteter tillsammans med personlig assistent, kontaktperson, ledsagare eller avlösare etc.

9.1 Habiliteringsersättning på daglig verksamhet

Den enskilde som deltar i daglig verksamhet får habiliteringsersättning för heltid som motsvarar 0,1 procent av basbeloppet. Med heltid, enligt ramavtal för individavtal, avses minst 6 timmars närvaro per dag, deltid avses upp till 6 timmar per dag.

9.2 Förälders ersättningsskyldighet till kommunen för placerade barn

Enligt 7 kap 1 § FB har föräldrar, var för sig, försörjningsskyldighet gentemot sina barn. För föräldrar som inte bor med barnet fullföljs denna skyldighet genom underhållsbidrag.

När barn är dygnetruntplacerade har föräldrar enligt 8 kap 1 § SoL och 20 § LSS skyldighet att bidra till kommunens kostnader för vården. Detta gäller oavsett om placeringen skett med stöd av SoL, LSS eller utan vårdnadshavarens samtycke med stöd av Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU).

I LSS-förordningen 5 § hänvisas till 6 kap. 2 - 4 §§ SoF där det framgår att ersättningen ska bestämmas efter samma grunder som om det gällde att bestämma återbetalningsskyldighet för var och en av föräldrarna enligt 19 kap. Socialförsäkringsbalken. Var och en av föräldrarna ska bidra, men beloppet får inte överstiga vad som för varje tid motsvarar underhållsstödsbeloppet.

Ersättningskyldigheten gäller vid placeringar och från den dag ett beslut om placering verkställs. Skyldigheten gäller både vid placering i familjehem och vid placering på institution.

10 Övrig lagstiftning

10.1 Hälso- och sjukvård (HSL)

Från och med 2015-10-01 ansvarar kommunerna i Stockholms län för hälso- och sjukvård, rehabilitering, habilitering och hjälpmedel i enlighet med Hälso- och sjukvårdslagen, 18 § som sker i bostad med särskild service respektive daglig verksamhet. Ansvaret omfattar LSS §§ 9.8-9.10, med undantag för barn och ungdomar som bor i hemmet eller i familjehem, samt vuxna som bor i särskilt anpassad bostad.

Ansvaret omfattar den hälso- och sjukvård som bedrivs av sjuksköterskor, arbetsterapeuter och sjukgymnaster/fysioterapeuter. Landstinget ansvarar för läkarinsatser och specialiserad hälso- och sjukvård, rehabilitering och habilitering enligt fördelning i antagen överenskommelse.

Hälso- och sjukvård utförs i kommunens verksamheter av kommunens hälso- och sjukvårdsenhet, HSE-enheten from 2015-10-01.

I de fall enstaka platser köps av kommunen avseende bostad med särskild service eller daglig verksamhet, måste handläggaren försäkra sig om att hälso- och sjukvård enligt ovan ingår i köpet av plats.

10.2 Egenvård

Legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal ansvarar för att fatta beslut om en hälso-och sjukvårdsåtgärd kan bedömas och utföras som egenvård enligt SOSFS 2009:6. Bedömningen ska göras i samråd med den enskilde och den som ska hjälpa till att utföra egenvården.

Vid planeringen av egenvården ska hälso- och sjukvården använda blanketten ”Planering av egenvård” (www.viss.nu). Denna blankett ska bifogas ansökan om bistånd för egenvård.

Hälso- och sjukvården ansvarar för uppföljning av egenvård.

Källa: Överenskommelse mellan Region Stockholm och kommunerna i Stockholms län ”Samverkan när enskilda/patienter behöver praktisk hjälp med egenvård”.

10.3 Tandvårdsstöd

Tandvårdsstöd omfattar tre områden: munhälsobedömning, individuell rådgivning samt erbjudande om eventuell nödvändig tandvård. Landsting och kommun har ett gemensamt ansvar för uppsökande verksamhet (munhälsobedömning och munvårdsutbildning). Den uppsökande verksamheten ingår som en del i tandvårdsstödet för vissa äldre och funktionshindrade, som infördes den 1 januari 1999.

Med tandvårdstödsintyg har den enskilde rätt till nödvändig tandvård till samma avgift som hälso- och sjukvård. Personkretsen med rätt till tandvårdsstöd omfattar de personer som;

- kommunen har hälso-och sjukvårdsansvar för enligt 18 § första stycket hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) och som har ett varaktigt behov av omfattande behov av vård och omsorgsinsatser, d.v.s. särskilt boende för äldre
- får varaktig och omfattande hemsjukvård,
- omfattas av lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS),
- bor i egen bostad (ordinärt boende) och har ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser.

Källa: "Överenskommelse mellan Stockholms läns landsting och kommunerna i Stockholms län angående uppsökande verksamhet för vissa äldre och funktionshindrade".

Biståndshandläggare ansvarar för utfärdande av tandvårdstödsintyg och erbjudande om kostnadsfri munhälsobedömning för personer som omfattas av lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) enligt ovan givna kriterier. Behörighet till IT-systemet "Symfoni" krävs samt SITHS- kort.

Behörighet till "Symfoni" erhålles via kommunens kontaktperson till Tandvårdsenheten, f.n. medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) i Upplands-Bro kommun.

10.4 Sekretess och offentlighetsprincipen

Offentlighetsprincipen innebär att myndigheternas verksamhet så långt möjligt ska bedrivas i öppna former och under insyn av allmänhet och massmedia.

Offentlighetsprincipen innebär att alla allmänna handlingar är offentliga d v s tillgängliga för var och en om de inte är sekretessbelagda enligt lag eller förordning. En handling är en framställning i skrift eller bild, men också en upptagning som man kan läsa, avlyssna eller uppfatta med tekniskt hjälpmedel (2 kap. 3 § TF).

Med allmän handling avses alla handlingar som inkommit till myndigheten och de handlingar som upprättats av myndigheten (d v s som har fått sin slutliga form genom justering, expediering eller slutbehandling) samt diaries och journaler.

Enligt huvudregeln i OSL gäller inte sekretess i förhållande till den enskilde själv. Det innebär att den enskilde kan samtycka till att sekretessen helt eller delvis efterges (12 kap. 2 § första stycket OSL). Samtycket kan vara muntligt eller skriftligt.

Sekretessen gäller såväl gentemot enskild som mellan myndigheter. Socialtjänsten räknas som en verksamhetsgren inom vilken äldreomsorg inkluderar den kommunala hälso- och sjukvården. Inom verksamhetsgrenen kan tjänstemän samråda med kollegor då det behövs för att fullgöra de uppgifter som åligger tjänsten.

10.5 Belastningsregister

Ett utdrag ur belastningsregistret ska begäras in på all personal som arbetar med insatser som ges till barn och ungdomar i Upplands-Bro kommun.

10.6 God man och förvaltare

10.6.1 God man

Personer som inte själv klarar av att tillvarata sina intressen kan få en god man till hjälp. (Föräldrabalken 11 kap 4§)

I lagen står det att man kan få hjälp av en god man för att

- bevaka sin rätt
- förvalta sin egendom
- sörja för sin person
- Biståndshandläggare har till uppgift att enligt § 15 punkt 6 LSS anmäla till överförmyndaren dels när en person som omfattas av 1 § kan antas behöva förmyndare, förvaltare eller god man och dels anmäla att sådant behov kan upphöra.

10.6.2 Förvaltare

Förvaltarskap är en tvångsåtgärd som tillgrips när en person är ur stånd att vårda sig och/eller sin egendom och ett godmanskap inte är en tillräcklig åtgärd. Förvaltaren är inte beroende av huvudmannens samtycke för att kunna vidta olika åtgärder.

11 Behandling av personuppgifter GDPR

Syftet med dataskyddsförordningen är att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter. Alla personuppgifter ska behandlas på ett lagligt, korrekt och öppet sätt och ska endast lagras om det behövs för att kunna handlägga aktuellt ärende.

Den registrerade har rätt att få veta vilka uppgifter vi lagrar och att få dom rättade om de är felaktiga och i vissa fall även helt raderade.

Enskildes begäran om registerutdrag ska göras skriftligen och vara undertecknad av den enskilde.

12 Anhöriganställning

Upplands-Bro kommun har tagit beslut om att anhöriganställningar ska upphöra från och med 2021-01-01. Dock kan det i särskilda fall, framförallt i målgruppen som tillhör LSS finnas särskilda skäl till att anhöriga får uppdrag istället för en utomstående.

Socialnämnden har i riktlinjer för anhöriganställda 2013-06-13 definierat anhöriga som den närmaste familjen, det vill säga make, maka, sambo, barn, syskon, föräldrar och barnbarn. Riktlinjerna gäller för anhöriganställda inom hemtjänst, ledsagar- och avlösarservice.

Riktlinjerna ställer krav kring utbildning, introduktion, språkkunskaper, förståelse för uppdraget, arbetstids- och arbetsmiljölagar, uppföljning med mera.

- Utföraren ska omgående anmäla till biståndshandläggaren när en anhörig anställs och skälen därtill.
- Samma kompetensregler ska gälla för anhöriganställda som för övrig personal.
- Arbetstidslagen och arbetsmiljölagen ska följas.
- Anhöriganställda ska få information om kraven på tjänsten, och kraven som ställs i avtalet med kommunen om utförandet av insatser. Dessa krav inkluderar information och förståelse för relevanta och aktuella lagar, förordningar och riktlinjer.
- Anhöriganställda ska ges introduktion enligt utarbetade rutiner. Dessa ska även omfatta information om vilken hjälp/stöd andra myndigheter kan ge i det aktuella ärendet.
- Anhöriganställda ska bl.a. få utbildning i förflyttningsteknik, livsmedelshygien, nutrition, dokumentation samt bemötande. Andra utbildningar som är obligatoriska för övrig personal ska även vara obligatorisk för anhöriganställda.
- Det ska vara obligatoriskt för anhöriganställda att närvara vid arbetsplatsträffar.
- Vid nyanställning ska brukaren tilldelas en kontaktman från den ordinarie personalen. Den anhöriganställda ska tillsammans med kontaktman och brukaren upprätta en genomförandeplan för insatserna.
- Ansvarsfördelningen bör ske i samråd mellan brukaren, anhöriga och utföraren.
- Om den anhöriganställda blir sjuk eller vid ledigheter ska ordinarie personal utföra insatserna.
- Ärenden med anhöriganställda ska följas upp regelbundet för att säkerställa att uppdragen utförs på ett professionellt sätt.
- Om den anhöriganställda inte har adekvat utbildning men har fallenhet för yrket bör utföraren uppmuntra den anhörige att under anställningen, eller efter dess slut, söka omvårdnadsutbildning för fortsatt karriär inom omvårdnadssektorn.

13 Lagar, föreskrifter och allmänna råd som styr verksamheten

- Lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)
- Socialförsäkringsbalken 2010:110 (SFB)
- Socialtjänstlagen 2001:453 (SoL)
- Förvaltningslagen 1986:223, (FL) 2013-02-01 15(15)
- Offentlighets- och sekretesslagen 2009:400 (OSL)
- Socialtjänstförordningen (2001:937), SoF
- Tryckfrihetsförordningen (1949:105), TF
- Förordning (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade
- Lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV)
- Föräldrabalken 1949:381 (FB)
- Personuppgiftslagen 1998:204 (PUL)
- Lag (1997:735) om riksfärdtjänst
- Lag (1997:736) om Färdtjänst
- Lag (1990:1404) Om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård
- Hälso- och sjukvårdslag (1982:763)
- Delgivningslagen (2010:1932)
- Tandvårdslag (1985:125)
- SOSFS 2014:5 Socialstyrelsen föreskrift och allmänna råd om dokumentation i verksamheter som bedrivs med stöd av SoL, LVU, LVM och LSS
- SOSFS 2011:9 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete enligt SoL, LVU, LVM, och LSS
- SOSFS 2011:5 (S) Lex Sarah
- SOSFS 2014:4 Våld i nära relationer
- SOSFS 2002:9 Bostad med särskild service för vuxna enligt 9§9 (LSS)
- Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten, Socialstyrelsen, Artikel nr: 2015-1-10
- Vägledning från KSL och Stockholms läns landsting om Samordnad individuell plan (SIP) för vuxna och äldre i Stockholms län
- FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (Ds 2008:23)
- Barnkonventionen